

Verloren energie

■ Ton Lamers

Mr. dr. A.H. Lamers is als docent onderwijsrecht verbonden aan de faculteit onderwijswetenschappen van de Open Universiteit. E-mail: ton.lamers@ou.nl

Inleiding

Mijn vorige bijdrage in deze periodiek had als titel 'kansloos procederen' en handelde over een zaak waarin een student vond dat de onderwijsinstelling niet aan haar zorgplicht had voldaan omdat deze geen subsidie (ten gunste van de studente) had aangevraagd voor een opleiding die niet subsidiabel bleek te zijn. Ondergetekende betoogde toen dat van een student verwacht mag worden dat deze zelf ook dient te weten waaraan begonnen wordt en dat enig onderzoek vooraf van de zijde van de student verwacht kan worden. Normaliter zou ik in het kader van de beoogde verscheidenheid van deze rubriek een geheel ander onderwerp hebben gekozen ware het niet dat ik deze keer door meerdere mensen werd getipt om te schrijven over een uitspraak van de Raad van State van 20 december 2023 (ECLI:NL:RVS:4783) waarin aan de orde kwam dat een student vond dat een tentamen, omdat het gemiddeld slechter dan normaal was gemaakt, te moeilijk zou zijn geweest en deze student daarom meende de uitslag van het tentamen tot aan de rechter te moeten aanvechten.

Eerste annotatie sinds het CBHO is opgegaan in de ARRVs
De lezer was gewend dat in deze rubriek niet zelden uitspraken van het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO) werden besproken. Sinds 1 januari 2023 is het CBHO echter opgeheven en zijn de taken van het CBHO overgedragen aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State (ARRvS). De uitspraak die nu wordt besproken is een eerste uitspraak van de ARRVs, hierna 'de Afdeling' die wordt besproken.

De casus

Als een student rechtswetenschappen het niet eens is met een tentamenuitslag gaat deze daartegen in beroep bij de Commissie van beroep voor de Examens (Cobex) van de universiteit waar deze studeert. De verplichte poging tot minnelijke schikking ex art. 7.61 derde lid WHW biedt geen soelaas en dus moet het Cobex uitspraak doen. Het Cobex volgt het oordeel van de examinerator en zo blijft de student gezakt voor het tentamen. De student gaat tegen deze uitspraak van het Cobex in beroep bij de Afdeling.

De kern van de klacht van de student is dat het slagingspercentage van het tentamen 59% was en dat dat percentage volgens de student lager is dan het gemiddelde slagingspercentage voor dit tentamen en dat het tentamen deze keer een “onacceptabele moeilijkheidsgraad” had.

De Afdeling

De Afdeling verwijst in haar uitspraak naar art. 8:4 derde lid onder b Awb dat luidt: “Geen beroep kan worden ingesteld tegen een besluit inhoudende een beoordeling van het kennen en kunnen van een kandidaat of leerling die terzake is geëxamineerd of op enigerlei andere wijze is getoetst ...”. Deze bepaling staat in de weg dat door het instellen van beroep tegen een beslissing van het Cobex een oordeel van de bestuursrechter wordt verkregen over een beslissing die als zodanig van bestuursrechtelijke rechtsbescherming is uitgezonderd. Dit betekent dat de Afdeling slechts kan onderzoeken of het Cobex terecht de vaststelling van het cijfer in stand heeft gelaten voor zover bij de beoordeling is voldaan aan de voorschriften van procedurele aard die bij of krachtens de Awb, de WHW of enige andere formele wet zijn gesteld. De regelmatige lezer van deze rubriek weet nu dat dit een bevestiging van de wetgever is dat de besluiten van een examinerator slecht marginaal kunnen worden getoetst. Voor de niet-regelmatige lezer, dat betekent dat de rechter, in dit geval de Afdeling, slechts kan nagaan of de examinerator redelijkerwijs tot het oordeel heeft kunnen komen. In de praktijk betekent dat dat de rechter onderzoekt of de examinerator zich aan de wettelijke voorschriften dienaangaande heeft gehouden. De rechter gaat niet op de stoel van de examinerator zitten om te zien welk cijfer hij of zij wellicht had gegeven.

De Afdeling komt dan ook tot de conclusie dat een slagingspercentage van 59% niet zo ongebruikelijk laag is dat het tentamen alleen al daarom een “onacceptabele moeilijkheidsgraad” had.

De student probeerde het ook nog via een andere weg, namelijk door te betogen dat de examinerator in strijd met het “Handboek toetsen

en examens van de Open Universiteit” had gehandeld. Ook daar rekende de Afdeling kort mee af door vast te stellen dat dit handboek geen beleidsregel is die bindend voor de examineratoren is omdat het handboek niet door de examencommissie (zie art. 7.12b lid 1 a, b, e en lid 3) of enig ander bestuursorgaan van de universiteit is vastgesteld. Het is slechts een boek om hulp te bieden aan de examineratoren bij het construeren van tentamens en toetsmatrijzen.

Terecht of niet?

Zoals reeds vaker in deze rubriek betoogd, vraag ik me af wat studenten die dit soort procedures doordrukken bezielt. Ten eerste is daar de hoeveelheid energie en tijd die in zo’n procedure gaat zitten. Het duurt niet zelden minstens zes maanden (als het geen jaar is) voordat de klager de einduitspraak van de Afdeling heeft en daarvoor moet de klager eerst een procedure met daaraan voorafgaand een bemiddelingspoging bij het opleidingsinstituut doorlopen. Er moet een beroepsschrift worden geschreven (Cobex) en daarna wederom een beroepsschrift in hoger beroep (Afdeling). Ten tweede zijn daar de kosten. In dit geval heeft de student zich laten bijstaan door een advocaat uit Den Haag. Die ‘schrijven’ al snel € 350 per uur en dat is de onderkant van de markt. Ik schat dat die advocaat vijf uren nodig heeft (Intake, stukken bestuderen, beroepsschrift schrijven, communiceren en zitting) en dus is de student zo € 1.750 ex btw kwijt. Dan is er de ergernis en de frustratie. Gedurende de procedure kan men maar zelden ontspannen afwachten. Er blijft een gevoel van ergernis en frustratie. Dat is negatieve energie en dat is verspilde energie.

Ook ondergetekende is tijdens zijn rechtenstudie wel eens gezakt voor een tentamen. Dat is voor iedereen frustrerend, maar het is de kunst om die frustratie om te zetten in positieve energie (dat zullen wij nog weleens zien...) door de stof nogmaals te bestuderen en zo mogelijk te oefenen. Tien tegen één dat men dan in de herkansing wel slaagt en dat is op zijn laatst twee maanden later. Bovendien brengt dat extra goede beheersing van de stof mee.

De Afdeling toetst marginaal dus wie daar zijn gelijk wil halen, moet met een hard verhaal komen in die zin dat moet worden aangetoond dat de Examinator niet in redelijkheid tot zijn besluit (het cijfer) heeft kunnen komen. Daarvoor is het nodig dat de student wijst op een rechtsregel waaraan de examiner zich niet heeft gehouden en als gevolg waarvan de student is gezakt. Als dat zo is, zal de examiner in de schikkingsfase capituleren en in het voordeel van de student beslissen want de examiner heeft ook geen zin in een kansloze procedure die veel energie kost, de examiner zal immers alle verweerschriften moeten schrijven. Tot slot. Het betrof hier een student 'rechtswetenschappen'. Dit was, indien de boodschap is overgekomen, een mooie les want de kans is niet gering dat deze student later andere mensen wil bijstaan in juridische procedures. Een belangrijke afweging is daarbij altijd de

vraag hoe kansrijk een zaak is. Een juridisch hulpverlener, vaak een advocaat, kan het niet maken om zijn cliënt in een fuik te laten lopen. Van de andere kant zijn er ook personen die hoe dan ook willen procederen omdat zij denken dat de rechter(s) mee zullen gaan in zijn of haar emoties. Dan moet de hulpverlener wel mee. De hulpverlener kan de zaak ook weigeren maar ja, het geld is goed. De volgende keer een héél ander onderwerp.

Naschrift

De auteur dezes is verbonden als docent aan de Open Universiteit waar deze casus speelde. Op het moment dat hij deze annotatie schreef was hij niet werkzaam als lid van de examencommissie of enig andere wijze bij de toetsing van de student betrokken. De auteur schrijft de annotaties in "Examens" op eigen gezag. ■

Gesignaleerd

CBR test bewegend beeld in het theorie-examen

23-01-2024

Het maken van bewegend beeld zoals films en animaties wordt steeds gemakkelijker. Maar kunnen we bewegend beeld ook toepassen in het theorie-examen? Dat wordt momenteel nog weinig gedaan want er is niet veel bekend over de effectiviteit. Daarom onderzoekt het CBR of dit middel geschikt is om toe te passen in het theorie-examen.

Proef met bewegend beeld

Een belangrijk onderdeel van ons onderzoek is het testen van bewegend beeld onder kandidaten. Dat gaan we op zaterdag 24 februari en 23 maart in de locaties Arnhem, Eindhoven, Hoogeveen en Rijswijk doen. We testen realistische 3D-animaties bij alle kandidaten die op die dag een theorie-examen voor de auto doen. Kandidaten maken een regulier examen en krijgen aansluitend nog 10 korte filmpjes te zien van een verkeerssituatie. Het filmpje stopt en de vraag wordt gesteld: 'wat gaat er nu gebeuren'? Er worden een aantal afbeeldingen getoond met verschillende ontwikkelingen en de kandidaat moet hieruit de juiste afbeelding kiezen. De gegeven antwoorden van de filmpjes tellen niet mee voor de examenuitslag. De standaard examenonderdelen tellen wél mee en de kandidaat krijgt de uitslag direct aan het einde van het examen. Kandidaten die op die dag het auto theorie-examen doen, doen automatisch mee met de proef en hoeven niet te betalen voor dit examen. Lees verder op: <https://www.cbr.nl/over-het-cbr/over/laatste-nieuws/nieuws/cbr-test-bewegend-beeld-in-het-theorie-examen->